

Pomôžme znovuzrodeniu Vysokých Tatier

Osem mesiacov po tom, čo sa Vysokými Tatrami prehnala ničivá víchrica, zasiahla slovenské veľhory ďalšia katastrofa. Oheň vypukol 30. júla okolo obeda na turistickom chodníku, ktorý vedie od Tatranskej Polianky smerom na vyšné Hágy a požiarnikom sa ho podarilo uhasiť až na tretí deň. Víkendový požiar možno charakterizovať ako najväčší požiar vo Vysokých Tatrách za posledné polstoročie. Žiaľ, naplnili sa tak obavy, ktoré vyšli po zničujúcej kalamite z úst viacerých odborníkov. Plamene zničili asi 224 ha plochy národného parku. Podľa informácií Správy TANAP-u, z tejto plochy požiariska 40 % územia je v 3. stupni ochrany prírody, 59 % v 4. stupni ochrany prírody a 1 % je v 5. stupni ochrany prírody. Uvedené územie sa nachádza v Tatranskom národnom parku a je súčasťou územia siete NATURA 2000.

Požiarom sú postihnuté 4 základné lesné biotopy. Z veľkej časti ide o biotopy jedľových a jedľovo-smrekových lesov, potom sú to smrekové lesy čučoriedkové, ďalej rašeliniskové smrekové lesy a horské jelšové lužné lesy. Spoločenská hodnota postihnutých biotopov prevyšuje 1 miliardu 500 miliónov Sk.

Požiar spôsobil nielen poškodenie biotopov, ale spô-

sobil, že na tomto území sa jednoznačne predĺži a sťaží aj doba revitalizácie, obnovy prírody. Našťastie toto územie je charakterizované nižšími stupňami ochrany prírody. Ide o územie, ktoré je manažérskym územím, kde sú ľudské aktivity povolené, vrátane zalesňovania, a zároveň ide aj o určité usmernenia v procese protipo-

žiarnych opatrení. *Nepriaznivá situácia jednoznačne ukázala, že je potrebné pristúpiť k dopracovaniu a doplneniu*

Projektu protipožiarnej ochrany lesa, využiť pritom získané skúsenosti aj z podobných prípadov v iných národných parkoch – napr. na Šumave. V čo najkratšom období sa treba zamerať na urýchlené dočistenie najrizikovejších miest, vrátane intravilánov tatranských osád, kde v prípade požiaru môžu a aj boli bezprostredne ohrozené ľudské obydľia, sídla a majetok. Dôležité je, že

na území, ktoré bolo postihnuté novembrovou víchricou s celkovou plochou 12 600 ha, je už na polovici zasiahnutého územia kalamitné drevo spracované, čo je pozitívne aj z hľadiska ochrany prírody, nakoľko sa tým jednoznačne eliminoval rozsah možného vzniku požiaru ako aj následná možnosť zvýšeného výskytu podkôrneho hmyzu, ktorý môže byť v nasledujúcom období veľmi aktuálny.

Najdôležitejšie poučenia za súčasného stavu sú dve: zamerať sa urýchlene na kritické oblasti možného vzniku požiaru a zabezpečiť prevenciu prostredníctvom informovania návštevníkov v tejto oblasti.

Pre verejnosť bude treba jednoznačne pripraviť systém informácií prostredníctvom plagátov alebo informačných tabulí s upozornením, že v prípade zvýšenia teploty pri nástupe suchého počasia budú musieť zvýšiť disciplínu, aby sa zamedzilo akémukoľvek možnému riziku. Tento

požiar tak, ako aj predchádzajúce, vznikol práve v dôsledku nebanlivosti človeka, alebo jeho riskantným správaním, a to je hlavná príčina, na ktorú sa treba sústrediť.

Nezanedbateľnou je aj otázka cestovného ruchu. Tu bude dôležité, aby sa zameriaval skôr na „mäkký turizmus“, inak povedané trvalo udržateľný turizmus. Teda na zvyšovanie turistických kapacít v podhorí. Na území národného parku je potrebné maximálne skvalitniť prírodné územia. Nedopustiť pritom enormné zvyšovanie kapacít, aby sa aj Tatranský národný park vnímal, ako všade inde vo svete, ako oblasť pokoja a ticha, kde ľudia prichádzajú s určitými očakávaniami. Určite k nim patrí zážitok z neporušenej prírody, ale aj úžitok z tzv. klimatických centier, akými sú Štrbské pleso, Vyšné Hágy, Tatranská Polianka so svojimi špecifickými mikroklimatickými podmienkami, kde ľudia chodia pre znovunadobudnutie zdravia.

Život v tatranskej prírode sa v súčasnosti riadi trojma hlavnými zákonnými limitmi, a to: *zákonom č. 543/*

2002 o ochrane prírody a krajiny, ktorý je z hľadiska ochrany prírody prioritným zákonom na tomto území, ďalej *lesným zákonom*, týkajúcim sa lesnej plochy a lesných porastov, a *zákonom o územnom plánovaní*. Vo všetkých týchto právnych predpisoch sú stanovené možnosti, akým spôsobom eliminovať prípadný rozpor medzi rozvojom, ktorý by už bol nekontrolovateľný na tomto území a rozvojom, ktorý je možný.

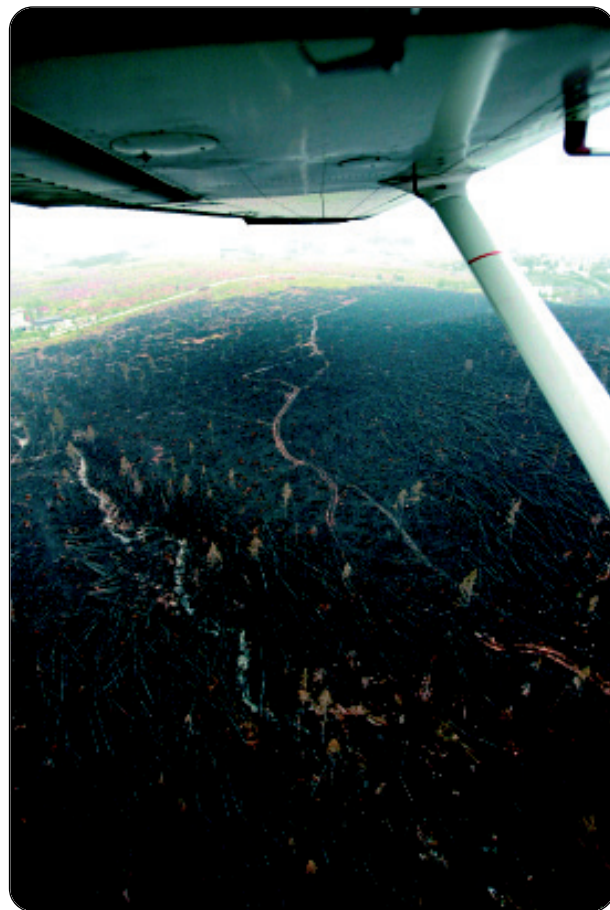
A čo je pre Tatry dôležité v súčasnosti?

Finišuje sa so spracovaním územného plánu mesta Vysoké Tatry, ktorý sa pripravuje na schválenie. Rovnako sa spracúva aj koncepcia, ktorá bola vyhlásená Vládnym výborom SR na obnovu Tatier ako štúdia na trvalo udržateľný rozvoj tatranského regiónu. Takisto sa pripravuje finalizácia Programu starostlivosti o TANAP ako základného dokumentu ochrany prírody pre územie národného parku.

Na záver možno len pevne veriť, že všetci zodpovední, ale aj tí, ktorým záleží na osude Vysokých Tatier, ktoré vždy boli a sú pýchou Slovenska, urobia všetko preto, aby sa znovuzrodené a v novom šate zachovali aj pre budúce generácie.

Návrhované opatrenia Správy TANAP-u po požiari:

- *urýchlene zabezpečiť odstránenie ľahko zápalného materiálu v okolí celej Cesty slobody (od Podbanského po Tatranskú kotlinu), územie, kde sa zdržiava alebo prechádza najviac návštevníkov,*
- *prioritne spracovať kalamitu v blízkosti intravilánov Tatranských osád, hotelov a sanatórií pri vonkajšom styku s lesnými porastami,*
- *zamedziť zväžaniu haluziny vedľa cesty Slobody, a ak, tak potom zabezpečiť kontinuálne štiepkovanie a odvoz tak, aby pri ceste ostal čistý pás,*
- *v prípade príchodu teplého a suchého počasia preventívne obmedziť voľný pohyb návštevníkov aj za cenu vylúčenia turistiky počas suchého obdobia,*
- *zvýšiť preventívne opatrenia (protipožiarne hliadky) zapojením dobrovoľníkov, prípadne armády,*
- *zabezpečiť informovanosť cez mé-*

diá, ale aj v teréne inštalovaním informačných tabulí so zákazom fajčenia a manipulácie s otvoreným ohňom (zastavovanie automobilovej dopravy, informovanie posádok o mimoriadnej situácii, s rozdávaním letákov s problematikou prevencie, takisto aj terénymi pracovníkmi na turistických chodníkoch, prioritne v ústiach dolín (nástupné trasy na turistické túry),

- *požiarnu techniku v nutnej miere pripraviť na Ceste slobody, s cieľom urýchleného zásahu v prípade vzniku požiaru,*
- *v pracovných poliach vytvoriť protipožiarne pásy tak, ako je uvedené v protipožiarnej pláne,*
- *vypracovať samostatný projekt opatrení na ploche spáleniska.*

Dr. Dana Gregorová
Tlačové oddelenie MŽP SR
Foto: Ján Krošlák

